

PERE VIRGLI

a
llegim

44-45

● Nickolas Butler, un novel·lista que val la pena
● El gran homenatge de Thomas Mann a la tradició picaresca

46-47

● L'europeisme de Ricardo Menéndez Salmón ● Manuel Baixauli publica novel·la a Periscopi: 'l'gnot'

Núria Pradas guanya el premi Ramon Llull

La novel·la 'Tota una vida per recordar' narra la lluita d'una dibuixant nord-americana per obrir-se camí com a animadora als estudis Disney als anys 30, un entorn en aquells moments dominat encara pels homes

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

La barcelonina Núria Pradas ha convençut el jurat de la 40a edició del premi Ramon Llull amb *Tota una vida per recordar*, novel·la ambientada als Estats Units als anys 30 i centrada en el món dels dibuixos animats. "Sophie Simmons és una noia de Nova York que des de ben jove té un somni: convertir-se en animadora de dibuixos animats", va explicar l'autora ahir al migdia a la seu del Grupo Planeta, que convoca el guardó des del 1981 i que actualment, juntament amb el premi Sant Jordi, és el més ben dotat de les lletres catalanes, amb 60.000 euros. "Quan només té setze anys, la noia deixa la família per anar-se'n a Los Angeles perquè ha guanyat una beca al millor institut d'art d'Amèrica. El que no sap és que el món d'animació és un món

DUES DE LES PEL·LÍCULES IMPORTANTES QUE APAREIXEN A LA NOVEL·LA DE PRADAS SÓN 'BLANCANEU' I 'DUMBO'

d'homes –afegeix Pradas–. En aquells moments, les dones estaven confinades en feines com entintar els dibuixos que els animadors feien, o també pintar-los amb els colors que ells diuen".

Nascuda a Barcelona el 1954, Núria Pradas ha compaginat la docència amb l'escriptura d'una cinquantena de llibres destinats a nens i joves. El 2012, però, va decidir obrir la porta als lectors adults amb *Sota el mateix cel*, que va guanyar el premi Carlemany. "Després d'aquesta novel·la em van demanar una altra novel·la per a adults que va acabar sent *Lanòia de la biblioteca*, que va sortir el 2014 –explica–. Em vaig haver de mentalitzar: volia escriure amb ulls de dona, sobre Barcelona i sobre el segle XX. Les meves motxilles venen dels meus pares i avis. Ho vaig anar complint amb *Somnis a mida* (2015)

i *L'aroma del temps* (2017)". En el cas de *Tota una vida per recordar*, l'autora reconeix que l'única cosa diferent que ha fet és anar-se'n de Barcelona.

"Estic enamorada del personatge de la Sophie", diu. La novel·la està ambientada entre el 1932 i el 1941, amb un epíleg al 1945. Les dues pel·lícules que marquen el cinema de l'època i que apareixen a la novel·la són *Blancaneu* (1937), primer llargmetratge animat de la història, i *Dumbo* (1941). Pradas recorda que sobre l'estrena de *Blancaneu*, que va marcar diverses generacions, va llegir un article que li va cridar molt l'atenció: "Un dels titulars deia que la pel·lícula havia costat tres anys de feina, que es trigava una hora a gaudir-la i que es recordaria tota la vida".

Tot i que el personatge de Sophie Simmons és inventat, Núria Pradas

ha tingut en compte dues dones que es van obrir camí en el món de l'animació a partir de la dècada dels 40, Mary Blair i Retta Scott. "Encara que els Disney Studios siguin molt importants, Walt Disney no hi surt gens –admet la novel·lista–. Sí que apareix, en canvi, un animador interessantíssim que mereixeria tota una novel·la, Art Babbitt. Era ell qui deia que «Animar és somiar amb un llapis»".

Dotar d'ànima els dibuixos

"Blancaneu venia de pel·lícules amb moviments molt mecànics –diu Pradas–. El que volia Disney Studios era reescriure una història del món del folklore animant-la, trobant la seva ànima. El gran treball dels animadors era reproduir els moviments. Va ser una pel·lícula molt cara, on es van fer servir 1.500 tons de colors diferents, molts més que a *Dumbo*, que era una pel·lícula més econòmica, pensada per recaptar". A la novel·la, la lluita de la Sophie "per aconseguir els seus somnis" com a animadora es combina amb "amors i desamors" i també amb les reclamacions dels treballadors de Disney. "El 1941 hi va haver una vaga d'animadors molt important durant la qual s'emmarca la producció de *Dumbo* –diu–. És en aquest moment que Disney decidirà convertir-se en una empresa que es dedica exclusivament als dibuixos animats".

"La gènesi de la història li dec a la meua filla, que és animadora. Un dia em va dir que com que sempre escric sobre dones que lluiten, si mirés el món de l'animació en trobaria unes quantes. Les històries que em va explicar de Mary Blair i Retta Scott eren interessants. Sense l'ajuda de la meua filla, sobretot en els aspectes més tècnics del dibuix, aquesta novel·la no seria així: diria que li dec la meitat del premi", admet l'autora, somrient.

Durant la roda de premsa de presentació del 40è premi Ramon Llull van intervenir tres dels membres del jurat. El primer va ser Carles Casajuana: "Pradas barreja molt bé tres fils diferents. Un és històric, el del sector de l'animació. L'altre és la vida personal de la protagonista. El tercer és el costat militant, el d'una dona que s'obre camí en un món d'homes". Gemma Lienas va afegir: "Aquesta novel·la és com un bon vi, el gust de la qual es va obrint a poc a poc. Reflecteix la situació de Nova York i Los Angeles després del Crac del 29 de manera molt interessant". Isona Passola, que es va estrenar en el món de la producció cinematogràfica amb la pel·lícula d'animació *Despertaferro*, va fer referència al món que va conèixer professionalment: "Els animadors eren com els directors, que feien moure els personatges d'una determinada manera. Les feines que es destinaven sobretot a les dones eren pintar i fer els ombrejats, allò més delicat. El personatge de Pradas no para fins que aconsegueix fer d'animadora".

Tota una vida per recordar arribarà a les llibreries el 4 de març a Columna i una mica més endavant en castellà (Planeta), italià (DeaPlaneta Libri) i portuguès (Planeta Portugal).

Sasha Marianna Salzmann

Novel·lista i dramaturga

'Fora de si' recorre les peripècies d'una família jueva europea durant el segle XX per preguntar-se sobre la identitat íntima de l'Ali, la jove protagonista

"Els nostres drets perillen i ens costarà molt recuperar-los"

◆◆◆◆◆ J.N.

La construcció de la identitat en països que no són el teu –o no només– es troba en una quantitat notable de novel·les contemporànies, signades per autors com Zadie Smith, Tao Lin, Taiye Selasi i Gaël Faye. Però no és tan habitual que la pregunta per les arrels vagi acompanyada de la recerca de la identitat més íntima, aquella que, en alguns casos, com el de l'Ali, la protagonista de *Fora de si*, acaba acudint a la testosterona. Publicada a Més Llibres i Seix Barral, la primera novel·la de la dramaturga Sasha Marianna Salzmann, nascuda a Rússia el 1985 i resident a Alemanya des del 1995, ha tingut una repercussió notable des que va aparèixer el 2017. De moment ja s'ha traduït a una quinzena de llengües. L'esperit viatger del llibre, que transcorre en ciutats com Moscou, Istanbul i Berlín, s'ha encomanat als lectors.

Fora de si comença amb unes paraules de James Baldwin sobre com el temps passa "cap enrere i cap endavant". Poc després apareix Ingeborg Bachmann. Li resulta "pràcticament impossible" pronunciar la paraula avui.

Un dels pilars de la novel·la és com ens relacionem amb el temps. Ens

hi movem en espiral, no de manera lineal. A *Fora de si*, l'Ali necessita assumir tot el que carrega a través del passat familiar per construir-se ella mateixa.

L'Ali marxa a Istanbul per trobar el seu germà bessó i alhora fer les paus amb el passat familiar.

No és casual que arribi a Istanbul, perquè és una ciutat on conviuen moltes èpoques, a nivell arquitectònic i cultural. *Fora de si* és una carta d'amor cap a la Istanbul on va viure. No volia explicar-la sinó expressar com em feia sentir.

Allà hi coneix a fons, a més del títol d'un amic septuagenari, la Kato. Després d'anar-se'n al llit li diu que en realitat és un home.

El Kato ha fugit d'Ucraïna perquè allà no podria ser un home. Em sembla un personatge interessant i representatiu d'Istanbul. Quan jo hi vaig viure era una ciutat plena de persones com ell, que havien fugit fins allà per portar la vida que volien: era una excel·lent plataforma giratòria, de canvi, també perquè la gent venia de llocs molt diferents. Al llibre, quan coneix l'Ali, el Kato és ballarí en un club d'estripteis. Ell li de-

"EL MANIFEST CONTRA-SEXUAL DE PAUL B. PRECIADO VA SER LA MEVA BÍBLIA", DIU L'ESCRITORA I DRAMATURGA

mostra que no ha de ser qui els altres han dit que és sinó qui realment vol ser.

I qui vol ser té a veure amb prendre testosterona.

Quan comença a prendre'n els efectes són molt intensos, com els de la cocaïna. Més endavant en el tractament ve la transformació física, però canvia segons la persona. Si es vol arribar fins al final, aprendre a relacionar-te amb els canvis nous –que gairebé mai no són com t'esperaves–, és un repte.

En alguna entrevista a Alemanya cites Paul B. Preciado com a referent.

Quan estudiava filosofia vaig tenir un professor que em va dir que Heidegger no era per a mi i em va recomanar Preciado, que en aquells moments encara es deia Beatriz i es definia com a "terrorista del gènere". El *Manifest contra-sexual* de Preciado va ser la meua Bíblia. I *Testo yonqui* [2008] també va ser important, perquè em va ajudar a veure que no t'has d'identificar necessàriament amb un home o una dona.

La identitat íntima de l'Ali, que és canviant, conviu amb les arrels familiars jueves.

Les generacions de jueus anteriors a la meua no van tenir els privilegis de la meua. Volia recordar que ens han perseguit i hem hagut de fugir. Si l'Ali vol deixar enrere la religió, el gènere i la família, primer ha de ser conscient d'on ve.

Mentre llegia *Fora de si* pensava si podria passar el 2020, en la Turquia d'Erdogan. I creia que no.

Encara s'hi pot trobar testosterona, però arriscant la vida. A l'Europa occidental ens costa entendre què vol dir perdre els drets, però estan en perill i pot passar en qualsevol moment: ens costarà molt recuperar-los. L'auge de l'extrema dreta en molts països hauria de ser un punt de gran preocupació. A l'Alemanya nazi, quan van començar a emportar-se els jueus, la gent que no era jueva no es preocupava, i va passar el mateix amb els gitanos, i després amb els homosexuals, i amb els comunistes, fins que va arribar un dia que et venien a buscar a tu. I a tu tampoc et defensava ningú.

MANOLO GARCÍA